



Айзък Азимов

Произнасяй името ми със
„С“

Маршал Зебатински се чувстваше глупаво. Струваше му се, че нечи очи го следят иззад замърсените стъкла и дървената преграда. Не му бе удобно в тези стари, вехти дрехи, нито пък с тази шапка с ниско нахлупена периферия. При други обстоятелства не би ги сложил, нито тях, нито очилата.

Чувстваше се глупаво и от това бръчките по челото му ставаха още по-дълбоки, а лицето, което не издаваше годините му – още по-бледо.

Той никога не би могъл да обясни на никого защо един ядрен физик като него трябва да посещава някакъв номеролог. (Никога. Никога.) Та той не би могъл да го обясни и на самия себе си. Но позволи все пак на жена си да го убеди в необходимостта от тази среща.

Номерологът седеше зад едно старо бюро. То сигурно бе втора употреба. Не бе възможно да се захаби така само при един собственик. Същото би могло да се каже и за дрехите му. Човекът бе дребен, мургав и пронизваше Зебатински с малките си очички, които издаваха невероятната му енергия.

– Никога досега не съм имал клиент физик, доктор Зебатински.

– Вие разбирате, че разговорът ни е поверителен – реагира бурно гостът.

Номерологът се усмихна така, че около ъгълчетата на устата му се появиха множество бръчки, а кожата по брадичката му се опъна:

– Всички мои работни разговори са поверителни.

– Мисля, че трябва да Ви кажа едно нещо. Аз не вярвам в номерологията, а и не смятам, че изведнъж ще започна да питая доверие към нея. Ако признанието ми променя нещата, кажете ми го веднага.

– Тогава защо сте тук?

– Според жена ми във Вас има нещо, каквото и да е то. Обещах ѝ, затова съм тук – той присви рамене от неудобство и усети с още по-голяма острота глупостта на положението си.

– И какво целите? Пари? Сигурност? Дълъг живот? Какво точно?

Зебатински мълча доста време, докато номерологът го наблюдаваше спокойно и не притесни клиента си дори с едно движение.

„Какво да кажа наистина? – мислеше си физикът. – Че съм на трийсет и четири години и нямам бъдеще?“

– Искам успех – проговори най-после той. – Искам признание.

– По-добра работа ли?

– Съвсем различна работа. Различен вид работа. Незабавно. Сега съм в един екип, изпълнявам чужди заповеди. Тези екипи! Това е тя, държавната научно-изследователска работа. Там си като цигулар,

изгубен в симфоничния оркестър.

– А Вие искате да сте солист?

– Аз искам да се измъкна от екипа в... в себе си – Зебатински бе като замаян, почти не усещаше главата си. Почувства се така сега, когато облече в думи желанието си пред още някого, освен жена си. – Преди двайсет и пет години с моите възможности и опит аз бих получил работа в първия завод, захранван от ядрена енергия. Така днес щях да управлявам един от тези заводи или да бъда ръководител на научно-изследователска група в някой университет. А къде ще съм при сегашното си положение след двайсет години? Никъде. Все още в някой екип. Все още ще внасям лептата си от два процента за общото благо. Давя се в тълпата от ядрени физици. Онова, което сега ми трябва, е сухо местенце, ако ме разбирате какво имам предвид.

– Вие разбирате, доктор Зебатински – кимна едва-едва номерологът, – че аз не давам гаранции за успех.

Физикът, макар и да нямаше никаква вяра в него, изпита дълбоко разочарование:

– Така ли? Тогава какво по дяволите гарантирате?

– Вероятно подобрение. Работата ми по същество е статистическа. Щом като сте запознат добре с атомите, сигурно разбирате законите на статистиката.

– А Вие? – запита огорчен физикът.

– Да ви кажа, разбирам. Аз съм математик и боравя с математически методи. Не Ви го казвам, за да вдигам цената си. Цената е определена. Петдесет долара. Но понеже сте учен, ще можете да оцените работата ми по-добре от другите клиенти. За мен ще е дори удоволствие да Ви обясня.

– Бих предпочел да не го правите, ако не възразявате. Не си струва да ми говорите за цифровите измерения на буквите, за тяхната мистична значимост и така нататък. За мен това не е математика. Да говорим по същество...

– Значи искате да Ви помогна без да Ви натрапвам някакви глупави ненаучни теории за начина, по който Ви помагам. Така ли?

– Ами да. Точно така.

– Но Вие все още си мислите дали съм номеролог или не съм. Аз самият се наричам така, за да не ме закача полицията и – тук дребосъкът се засмя и гласът му прозвуча сухо – психиатрите. Аз наистина съм математик.

Зебатински се усмихна в отговор, а номерологът продължи:

– Аз конструирам компютри. Изучавам вероятното бъдеще.

– Какво?

– Това още по-зле ли Ви звучи от номерологията? И защо? При достатъчно данни и мощен компютър за редица команди в определено време, бъдещето е предсказуемо, поне в рамките на допустимото. Когато изчислявате траекторията на снаряд, за да насочите анти-снаряд, това не е ли предсказване на бъдещето? Снарядът и антиснарядът няма да се сблъскат, ако бъдещето е предсказано неправилно. Аз правя същото. Но тъй като работя с огромно количество променливи величини, моите резултати са по-неточни.

– Искате да кажете, че ще предскажете моето бъдеще?

– Приблизително. След като го направя, ще внеса поправка в информацията, като променя името Ви, но няма да посегна на нито един друг факт от живота Ви. После ще внеса така оформената информация в съответна програма. След което ще подбере други имена. Ще проуча всяка моделирана перспектива и ще намеря една, в която има по-голямо признание за Вас, отколкото в перспективата, която сега имате пред себе си. Или не, нека да го направя по друг начин. Ще намеря перспектива, в която възможността за съответното признание е по-голяма, отколкото имате сега.

– Защо ще промените името ми?

– Това е единствената промяна, която изобщо правя. Причините са няколко. Първо: много е лесно. В крайна сметка, ако направя една съществена промяна или множество дребни, ще се появят толкова варианти, че аз няма да мога да изтъквам резултата. Апаратурата ми е все още примитивна. Второ: тази промяна е в рамките на разумното. Аз не мога да променя Вашия ръст, нали, нито цвета на очите Ви, нито характера Ви. Трето: промяната все пак ще е важна. Имената означават много за хората. И накрая, четвърто: такива промени стават всеки ден, правят го стотици хора.

– Ами ако не намерите по-добро бъдеще?

– Това е риск, който се налага да поемете. Няма да Ви е по-зле, отколкото сега, приятелю.

– Изобщо не вярвам в тия неща – Зебатински се взря неспокоен в дребосъка. – По-скоро бих повярвал на номерологията.

– Мислех си, че личност като Вас – въздъхна другият – ще изпита по-голямо облекчение щом научи истината. Аз искам да ви помогна, но се иска много и от Вас. Ако вярвахте, че съм номеролог, не бихте довели тази работа до край. Реших, че ако Ви кажа истината, ще ми

позволите да ви помогна.

– Ако Вие можете да предсказвате бъдещето...

– Защо не съм най-богатият човек на света? Това ли искате да ме питате? Но аз съм богат... всичките ми желания се сбъдват. Вие искате признание, а аз искам спокойствие, да бъда със себе си. Върша си работата. Никой не ми досажда. Това ме прави милиардер. Аз имам нужда от неголяма сума истински пари. Получавам ги от хора като Вас. Да помагаш на хората е толкова хубаво и навярно някой психолог би казал, че така добивам усещането за мощ, така храня своето его. Е... искате ли да Ви помогна?

– Колко казахте, че е цената?

– Петдесет долара. Необходима ми е подробна информация за живота Ви. Имам готов формуляр, за да се водите по него. Съжалявам, малко е дълъг, но все пак, ако го пуснете в пощенската ми кутия до края на седмицата, ще имам отговор за Вас до... – номерологът присви устни и лицето му се сгърчи в гримаса от сметката, която си правеше наум – до двацети следващия месец.

– След пет седмици? Толкова дълго се чака?

– Имам и друга работа, приятелю, други клиенти. Ако бях някой шарлатанин, щях да го правя много по-бързо. Значи, договорихме се?

– Ами договорихме се – изправи се Зебатински и след миг-два колебание добави: – Всичко остава между нас, нали?

– Напълно. Ще си получите обратно попълнения формуляр, когато Ви кажа каква промяна е необходима. Имате думата ми никога по-нататък да не използвам нито един факт от вашата биография.

– Не се ли опасявате, че мога да кажа на някого, че не сте номеролог – спря се на изхода физикът.

– Кой ще ви повярва, приятелю? – поклати глава в знак на отрицание онзи. – Дори и да допуснем, че ще Ви се прииска да кажете тук и там къде сте били.

На двацети Маршал Зебатински спря пред олющената врата. Огледа се няколко пъти пред кантората с малката табелка, опряна на стъклото и с надпис „Номерология“. Буквите едва се различаваха от прахоляка. Физикът влезе, но все се надяваше някой клиент да го е предварил. Трябваше да има някакво извинение, за да отхвърли колебливото си намерение и по-бързо да си тръгне оттук.

На няколко пъти се опитваше да прогони натрапчивата мисъл,

затова и не можеше да попълни формуляра с необходимите данни наведнъж. Когато се заемаше с него се объркваше. Обземаше го чувството, че е невероятно глупаво да вписва имената на приятелите си, цената на къщата си, дали жена му е имала спонтанни аборти, ако е имала, кога са били... И зарязваше въпросника.

Но не можеше и да се откаже от идеята си. Затова доста вечери подред седнаше отново над формуляра.

Вероятно го объркваше мисълта за компютъра, мисълта за дяволски дръзкия дребосък, който направо безочливо твърдеше, че уж имал компютър. Изкушението да го разобличи и да види какво ще стане, се оказваше непреодолимо.

Най-накрая все пак изпрати попълнения въпросник по пощата с обикновено писмо. Сложи му марка за девет цента и го пусна без да го претегли: „Ако се върне, ще си го взема.“

Но писмото не се върна.

Зебатински надникна в кантората. Вътре не се виждаше жива душа. Нямахме как, трябваше да влезе. При отварянето на вратата звънна едно звънче.

Изад завесата веднага се появи старият номеролог.

– Да?... А, доктор Зебатински?

– Помните ли ме? – направи опит да се усмихне физикът.

– О, да.

– Каква е присъдата?

Номерологът кръстоса съсухрените си ръце и каза:

– Преди това, сър, има един малък...

– Един малък проблем със заплащането?

– Аз приключих своята работа, сър. И си спечелих парите.

Зебатински не възрази. Беше готов да заплати. Щом като е стигнал дотук, ще е глупаво да се откаже заради пари.

Отброи пет банкноти по десет долара и ги подаде над тезгяха:

– Е?

Номерологът преброи парите бавно, а после ги пхна в чекмеджето на бюрото си. Едва тогава заговори:

– Вашият случай беше много интересен. Бих Ви посъветвал да промените името си на Себатински.

– Себа... Как го казахте?

Дребосъкът произнесе името буква по буква.

– Променяте първата буква – ококори очи възмутен физикът. – Вместо „З“ да бъде „С“? Това ли е всичко?

– Достатъчно е. Щом като промяната е подходяща, по-безопасно ще е тя да е малка.

– Но как би могла такава промяна да повлияе на каквото и да било?

– А как го прави едно или друго име? – запита кротко номерологът.
– Не мога да Ви кажа. Има си някакъв начин. Само толкова мога да Ви кажа. Помнете, че аз не Ви гарантирам успех. Разбира се, ако не пожелаете да направите промяната, оставете нещата така, както са си. Но в такъв случай аз не мога да възстановя сумата.

– И какво да правя сега? Да предупредя всеки да казва името ми със „С“?

– Ако приемете съвета ми, обърнете се към адвокат. Променете името си по законен път. Той може да Ви посъветва за някои дреболии.

– Колко време ще трябва? Имам предвид времето, за да се оправят моите работи.

– Как бих могъл да зная? Може би никога. Може би утре.

– Но нали предсказвате бъдещето. Вие твърдахте, че го предвиждате.

– Но не като в кристалното кълбо на гадателите. Не, доктор Зебатински. Аз получавам от моя компютър единствено кодирани числа. Мога да Ви изредя комбинациите от цифри за вероятностите, но не виждам картини от бъдещето.

Зебатински се обърна и побърза да се махне от това място. Петдесет долара за промяната на една буква! Петдесет долара за Себатински! Господи, какво име! Та то звучи по-неприятно от Зебатински!

Измина още един месец, докато реши да се посъветва с адвокат. И най-накрая прие идеята за промяната. Каза си, че винаги може да си върне предишното име. Опитай, навиваше той сам себе си. По дяволите, да не би да е противозаконно?!

Хенри Бранд преглеждаше папката внимателно лист по лист, с набито око на специалист, който работи вече четиринайсет години в отдела за охрана. Не се налагаше да чете всяка дума. Ако имаше нещо особено, то щеше да се набие в очите му.

– Човекът ми изглежда чист – заяви той.

Хенри Бранд също изглеждаше чист: с мек, закръглен корем и розов тен от обичайното за него яко жулене на кожата по няколко пъти на ден. Сякаш непрекъснатият контакт с всякакъв човешки прегрешения – от вероятно невежество до вероятно предателство – го принуждаваше

да се къпе често.

Лейтенант Албърт Куинси, който му донесе папката, бе млад и изпълнен с отговорност към задълженията си на служител в отдела за охрана на Ханфорд Стей-шън.

– Но защо „Себатински“? – настояваше да разбере той.

– А защо не?

– Защото няма смисъл. „Зебатински“ е чуждестранно име и аз самият бих го променил, ако се казвах така. Но бих го променил на нещо англо-саксонско. Ако Зебатински бе направил именно така, щях да го разбера, нямаше да се усъмня в нищо. Но защо да променя „З“ на „С“? Мисля, че сме длъжни да разберем какви намерения има.

– Някой питал ли го е защо е промяната?

– Задължително. В приятелски разговор, разбира се. Аз уредих много внимателно нещата. Не казва нищо повече от това, че му е омръзнало да се мотае в края на азбуката.

– Възможно е, нали лейтенант?

– Възможно е, но защо да не промени името си на „Сандс“ или „Смит“, щом като толкова иска да започва със „С“? Или, ако толкова му е додеяло това „З“, защо да не направи пълна промяна и да предпочете „А“? Защо да не е име като... м-м-м... Арънс?

– Не е достатъчно англо-саксонско – промърмори Бранд. – Ние този човек в нищо не можем да го обвиним. Няма значение дали промяната на името му звучи за нас налудничаво. Самият факт не може да бъде използван срещу никого.

Лейтенант Куинси изглеждаше явно нещастен от това стечение на обстоятелствата и Бранд реши да разбере нещо повече:

– Кажете ми, лейтенант, сигурно има нещо странно, което Ви тревожи. Нещо да Ви е хрумнало, някаква идея, някакъв ефектен трик? Какво?

Другият се намръщи. Светлите му вежди се склочиха, а устните му се свиха в гримаса:

– Ами, дяволите да го вземат, сър, този е руснак.

– Не, не е. Той е трето поколение американец.

– Ама името му е руско.

– Не, лейтенант – ведрото на пръв поглед изражение на Бранд започна да отстъпва под напора на тъмни облаци. – Отново грешите. Той е поляк.

– Същата работа – подразни се младият и разпери нервно ръце.

– Не го казвайте на един поляк, лейтенант – избухна Бранд, чиято

майка бе по баща Вишевски. После продължи по-спокойно. – Нито пък на руснак.

Лейтенантът се изчерви:

– Сър, аз искам да кажа, че и поляците, и руснаците са от другата страна на Завесата.

– Всички го знаем.

– И Зебатински или Себатински, както и да го наричате, може да си има там роднини.

– Той е трето поколение американец. Допускам, че може да има там втори братовчеди. И какво от това?

– По същество нищо особено. Много хора имат там далечни роднини. Но Зебатински промени името си.

– Продължавайте.

– Може би се опитва да отвлече вниманието ни. Може би някой негов втори братовчед е станал твърде известен и Зебатински се опасява, че роднинските му връзки са в състояние да попречат на неговите шансове за повишение в работата.

– Промяната на името не би могла да му донесе добро. Те пак ще си останат втори братовчеди.

– Разбира се, но по този начин роднинството му няма да е така натрапчиво.

– Чували ли сте някога за някой Зебатински от другата страна?

– Не, сър.

– Значи не би могъл да е знаменитост. Тогава как нашият Зебатински би узнал за него?

– Има вероятност да поддържа връзки с близките си. Подозрително ще е, особено при сегашните обстоятелства – той е ядрен физик.

Бранд отново прегледа внимателно цялата папка:

– Теорията Ви е страшно хилава, лейтенант. Толкова хилава, че е направо невидима.

– Можете ли да предложите друго обяснение, сър? Защо е трябвало да направи точно такава промяна на името си?

– Не, не мога. Признавам си.

– Тогава според мен сме длъжни да проверим, сър. Длъжни сме да издирим всички Зебатински от другата страна и да видим дали ще се свържем с тях – лейтенантът изведнъж извиси глас, сякаш го осени нова мисъл. – Възможно е да си променя името, за да отвлече вниманието от онези, за да ги предпази.

– Според мен той цели точно обратното.

– Сигурно не го осъзнава, но желанието да ги предпази е вече мотив.

– Добре, ще разплетем този възел, наречен „Зебатински“ – въздъхна Бранд. – Но, ако не открием нищо, лейтенант, оставяме тази работа. Оставете ми папката.

Когато информацията стигна най-после до Бранд, той почти бе забравил лейтенанта и неговата теория. Рапортът, който получи, включваше седемнайсет биографии (всяка в отделен плик) на руски и полски граждани на име Зебатински. „Какво по дяволите е това?“ – изуми се в първия миг Бранд. Но после си спомни, изруга тихо и започна да чете.

Рапортът започваше с хората от американска страна. Маршал Зебатински (отпечатъци от пръстите), роден в Бафъло, Ню Йорк (дата, медицински изследвания). Баща му бе роден също в Бафъло, майка му в Осуего, Ню Йорк. Родителите на прабабите и прадядовците му са били родени в Бялисток, Полша (дата на пристигането в САЩ, дата на получаването на гражданство, фотографии).

Седемнайсет руски и полски граждани на име Зебатински бяха потомци на хора, които преди около половин век са живели около или в Бялисток. Имаше вероятност да са роднини, но такива данни не бяха отбелязани за нито един човек. (След Първата световна война за хората от Източна Европа досиета почти не бяха попълвани, ако те изобщо имаха досиета.)

Бранд прегледа отделните биографии на всички сегашни Зебатински, мъже и жени (учудваше се колко много информация е събрана за тях, особено биографиите на руснаците бяха изпъстрени с данни). Една от тях привлече вниманието му и го удиви, той вдигна изумен вежди, безметежното му чело се набразди от бръчки. Остави настрана заинтригувалата го биография и продължи да чете. Накрая събра всичко на едно място, с изключение на тази, която сложи отново в плика и я отдели.

Бранд остана известно време умислен, втренчил поглед в този плик, докато изрядно поддържаните му нокти потропваха по бюрото. После с известна неохота той се обади на доктор Пол Кристоф от Комисията по атомна енергия.

Доктор Кристоф изслуша историята с каменно изражение на лицето. Накрая махна от месестия си нос някакво несъществуващо петънце. Косата му бе цялата посивяла, късо подстригана и силно оредяла. Дори

би могло да се каже, че докторът е плешив.

– Не, не съм чувал за някой руснак на име Зебатински – заяви доктор Кристоф. – Но не съм чувал и за американец.

– Ами... аз не мисля, че е нещо сериозно – Бранд се почеса по слепоочието, – но и не ми се иска да претупам работата набързо. Имам си един млад лейтенант около мене. Знаете какви са те. Не искам да се пали и да стига до Комисията на конгреса. Освен това... факт е, че един от руските Зебатински, Михаил Андреевич Зебатински, се занимава с ядрена физика. Сигурен ли сте, че не сте чували за него?

– Михаил Андреевич Зебатински ли? Не... не, никога не съм чувал. Не че това доказва нещо.

– Бих могъл да кажа, че е съвпадение, но нали знаете, в случая то поражда съмнение. Един Зебатински тук и един там. И двамата са ядрени физици. И изведнъж този тука си променя името на Себатински, на всичкото отгоре е много докачлив. Не позволява да се допускат грешки в новото му име. Заявява съвсем ясно: "Произнасяйте името ми със „С“. А на моя „бдителен“ лейтенант с шпионско подсъзнание това му идва дюшеш, за да блесне... Има още едно странно нещо: руският Зебатински е изчезнал преди около година.

– Екзекутиран е! – отзова се вяло доктор Кристоф.

– Има такава вероятност. В друга ситуация бих казал, че е така, макар че руснаците не са по-глупави от нас и не убиват току-така ядрени физици. Въпросът е защо измежду всичките хора точно един ядрен физик изведнъж ще изчезне? Не се налага да Ви обяснявам с подробности.

– Може да е във връзка с революционни научни изследвания, нещо свръхсекретно. Допускам, че това имате предвид. Вярвате ли го?

– Свържете го с всичко останало, добавете интуицията на лейтенанта и дори аз ще започна да се чудя дали не е така.

– Дайте ми тази биография – доктор Кристоф се пресегна за плика и изчете написаното два пъти. После тръсна глава и накрая каза: – Ще проверка в моя Ядрен Справочник.

Ядрената документация бе подредена на цяла една стена в кабинета на доктор Кристоф в малки кутийки, пълни с микрофилми.

Членът на Комисията по атомна енергия проверяваше с прожекционния си апарат микрофилмите, докато Бранд го наблюдаваше търпеливо, доколкото би могъл да е търпелив при така стеклите се обстоятелства.

– Има един Михаил Зебатински – доктор Кристоф говореше тихо, като на себе си, – който се явява като автор или съавтор през последните шест години. Ще извадим тези текстове и съществува някаква вероятност да се доберем до нещо чрез тях. Макар лично аз да се съмнявам.

Селекторът щракна необходимите кадри. Доктор Кристоф ги подреди; прокара ги през прожекционния апарат и тогава напрегнатото му лице помръкна:

– Това е странно.

– Кое е странно? – веднага откликна Бранд.

– По-добре да не казвам още нищо – облегна се на стола си докторът. – Можете ли да ми набавите имената на други ядрени физици, които са изчезнали в Съветския съюз през последната година?

– Да не би да открихте нещо?

– Не съмсем. Не и ако просто преглеждах тази документация. Сега, като чета за всички тях и знаейки, че този човек може да е на границата на научно откритие и на всичкото отгоре имайки предвид Вашите познания, които пуснаха кълнове и в моето съзнание... – докторът сви енергично рамене. – Не, няма нищо.

– Да бяхте ми казали какво ви хрумна – подкани го сериозно Бранд. – Може и двамата да изглеждаме смешни в решението си.

– Ако смятате така... Напълно е възможно този мъж да прави изследвания за отражението на гама лъчите.

– От голямо значение ли са?

– Ако може да бъде изобретена отразяваща преграда за гама лъчи, ще стане възможно и построяването на индивидуални защитни средства срещу радиоактивните дъждове. Онези, опасните радиоактивни дъждове, знаете ги. Една водородна бомба е в състояние да унищожи цял град, но радиоактивните дъждове са бавният убиец на хората на територия дълга хиляди и широка стотици мили.

– Ние работим ли в тази насока? – побърза да запита Бранд.

– Не.

– И ако те успеят, а ние нямаме такова откритие, руснаците ще могат да унищожат Съединените щати, да ни направят на пух и прах с целната на... да речем десет града.

– Далечни, далечни перспективи... А ние сме взели да ги обсъждаме „на ура“. Всичко това се основава на някакъв човек, който е променил една буква от името си.

– Добре де, аз може и да съм откачил. Но няма да оставя така нещата. Не и при това положение. Ще Ви набавя имената на изчезналите

ядрени физици, дори ако се наложи да отида за целта в самата Москва.

Бранд се сдоби с имената на изчезналите. После прегледаха цялата научна документация на опитите, провеждани от тях. Последва разширено заседание на Комисията, а после и среща на ядрените мозъци на нацията. Доктор Кристоф най-после излезе от сесията, продължила цяла нощ. В нея взе участие дори самият президент.

Бранд посрещна доктора. И двамата бяха уморени. имаха нужда от сън.

– Е, какво? – запита нетърпеливо Бранд.

– Повечето са съгласни. Някои се колебаят, но по-голямата част са „за“.

– А Вие? Убеден ли сте?

– По-убеден не бих могъл да бъда. Но ми се иска да погледна проблема от друг ъгъл. По-лесно е да повярвам, че Съветите работят по програма за предпазване от гама лъчи, отколкото да приема, че цялата информация, която разкрихме, няма никаква взаимовръзка.

– Решено ли бе ние също да започнем изследвания по защитната преграда?

– Да – Кристоф приглади назад оредялата си, щръкнала коса и почти зашепна, гласът му звучеше сухо. – Ще работим с всички сили. Знаейки трудовете на изчезналия физик, ще ги следваме направо по петите. Можем дори да ги надминем... Разбира се, те ще разберат, че работим в същата насока.

– Нека. Нека. Аз ще отклонявам атаките им. Не виждам никакъв смисъл да продаваме десет от нашите градове, за да се сдобием с десет от техните... след като и двете страни са за щими, а те са достатъчно глупави и няма да се усетят скоро.

– Дано да не е прекалено скоро. Не искаме да разберат прекалено бързо. Ами американския Зебатински-Себатински?

– Все още няма никаква връзка с разследванията ни за гама лъчите – Бранд бе угрижен. – По дяволите, огледахме всичко. Съгласен съм с вас. Сега се намира на възлово място и не бива да го държим там, макар и да е чист.

– Не можем да го изхвърлим току-така, в противен случай руснаците ще се усъмнят.

– Имате ли някакви предложения?

Двамата вървяха по дългия коридор към асансьора в дъното. Беше

четири часа сутринта. Пустош и тишина.

– Разбрах какво работи. Той е добър – по-добър от много други, но не е доволен от работата си. Не е за колективна работа.

– Тогава какво?

– Той е от типа учени, които ги бива най-вече за академична работа. Ако му предложим в някой голям университет висока длъжност в катедрата по физика, мисля, че ще приеме с удоволствие. Има достатъчно места, без да са секретни, за да го държим настрана и под око. И накрая ще имаме естествено развитие. Тогава руснаците може и да не се почесват от учудване. Какво ще кажете?

– Това е идея – съгласи се Бранд. – Дори звучи много добре. Ще поставя въпроса на шефа.

Когато се качиха в асансьора, Бранд се замисли дълбоко над всичко, което се случи през последните дни. Какъв край за история, започнала с промяната на една буква...

Маршал Себатински бе почти онемял от почуда:

– Кълна ти се, не зная как стана всичко – обясняваше той на жена си. – Нямах и представа, че ме познаят... Боже милостиви... Софи, доцент по физика в Принстън. Помисли си само.

– Смяташ ли, че е заради изказванията ти на събранията на АПС?

– Не проумявам. Съвсем неочаквано в отдела бе проведен тест, всеки се претрепа да се представи добре. Значи тези, които са ме проучвали, са от университета в Принстън – щракна той с пръсти – Това е. Нали знаеш колко формуляри попълних през последните шест месеца. Ами онези разговори, които никой не можеше да ми обясни защо са. Бях започнал да си мисля, че съм заподозрян като нарушител... А всъщност от Принстън са ме проучвали. Само те са.

– Може да е заради името ти – предположи Софи. – Заради промяната.

– Гледай сега вече какво ще направя. Моят професионален живот ще си е само мой най-последно. Аз ще направя своите открития. Щом получа възможност да работя без... той изведнъж замлъкна и се обърна към жена си: – Моето име! Имаш предвид буквата „С“?

– Ти не получи предложението, докато не си смени името, нали?

– Не го получих и дълго след това. Не, просто съвпадение. Нали ти казвах преди. Софи, хвърлих онези петдесет долара, само за да те успокоя. Господи, какъв глупак се чувствах пред самия себе си, когато

упорствах за това нелепо „С“.

– Аз не съм те карала да го правиш, Маршал – Софи зае изцяло отбранителна позиция. – Предложих го, но не съм те подтиквала да го правиш. Не казвай, че съм го правила. Освен това наистина стана хубаво. Сигурна съм, че причината е в името.

– Ами, суеверия – усмихна се снизходително Себатински.

– Не ме е грижа как го наричаш, но няма да си възвръщаш старото име.

– О, не, сигурно няма. Толкова неприятности си имах, докато накарам хората да произнасят името ми със „С“, че мисълта да си върна предишното име ми е непоносима. Може би трябва да променя и малкото си име на „Джонс“, а? – той избухна в почти истеричен смях.

– Не го закачай – Софи бе напълно сериозна.

– О, добре, само се пошегувах... Знаеш ли, ще отида някой ден при онзи старец и ще му кажа, че всичко свърши добре. Ще му дам още една десетарка. Така доволна ли ще си?

Марш изгаряше от нетърпение да отиде в кантората на номеролога през следващата седмица. Този път не се дегизира. Носеше своите си очила, своя костюм и не си сложи шапка.

Дори си затананика, когато наближи кантората и направи път на една жена с кисела физиономия да мине с количката си за близнаци.

Сложи уверено ръка на дръжката и натисна силно, но тя не поддаде. Вратата бе заключена.

Прашната, нечетлива табелка с надпис „Номеролог“ вече я нямаше. Вместо нея бе закачена друга табелка с подбити краища, която бе започнала да пожълтява на слънцето. На нея пишеше: „Дава се под наем.“

Себатински присви безпомощен рамене. Това е то. Опита се да направи едно добро.

Хараунд, успешно освободен от израстъка си, лудуваше на воля и енергийните му вихрови полета осветяваха в бледочервена светлина кубичните хипермили.

– Спечелих ли? Спечелих ли? – ликуваше той. Местак се бе отдръпнал. Неговите вихрови полета бяха във формата на сияйна елипса в хиперпространството:

– Още не съм изчислил.

– Ами хайде. Няма да промениш резултатите като протакаш работата... Уф, какво удоволствие е да се върнеш в чистата енергия. Когато

си имах материално тяло, ми беше нужен цял микроцикъл, за да го постигна. И един изразходван. Но си струваше, щом като трябваше да ти покажа.

– Добре, признавам, че ти предотврати ядрена война на планетата – отбеляза спокойно Местак.

– Това е ли вече или не е ефект от клас „А“?

– Това е ефект от клас „А“. Безспорно.

– Чудесно. А сега провери дали не съм постигнал ефект от клас „А“ със стила на клас „Ф“.

– Какво?

– О, няма значение. Всичко си е на мястото. Направих го за тебе.

– Предавам се – каза неохотно Местак. – „А“ клас – „Ф“ стимули.

– Тогава аз печеля. Признай го.

– Никой от нас няма да спечели, ако Наблюдателят погледне какво става тук.

Хараунд, който на Земята бе изпълнявал длъжността на старши номеролог и все още не можеше да дойде на себе си след като се освободи от това бреме, заяви уверено:

– Ти изобщо не се тревожеше за това, когато се хванахме на бас.

– Не смятах, че ще си толкова глупав, че да се хванеш.

– Врели-некипели! А и защо да се тревожа? Наблюдателят никога няма да провери стимулите от клас „Ф“.

– Може и да не ги провери, но ще провери ефекта от клас „А“. Ще го забележи.

– Твоята беда, Местак е там, че не искаш да си платиш. Ти шикалкавиш.

– Ще си платя. Но чакай да видиш какво ще стане, когато Наблюдателят разбере, че сме работили по непредвиден проблем и сме направили непозволена промяна. Разбира се, ако ние... – той не можа да да довърши мисълта си.

– Добре, добре – прекъсна го Хараунд. – Ще върнем всичко по старому. Той никога няма да разбере.

– Ще ти трябват още стимули от клас „Ф“, ако искаш да не забележи – в енергийното поле на Местак блесна лукаво пламъче.

– Мога и да го направя – разколеба се Хараунд.

– Съмнявам се.

– Мога.

– Искаш ли отново да се обзаложим? – в лъчите на Местак вече се прокарваше сиянието от тържеството на победата.

– Разбира се – отговори начаса Хараунд. – Ще си сложа онези материални израстъци отново и наблюдателят никога няма да разбере каква е разликата.

– Тогава се откажи от първия бас – възползва се от предимството си Местак. – И направи три пъти повече облога за втория бас.

– Добре – хазартното чувство завладя и Хараунд. – Приемам. Три пъти по-големи залози.

– Дадено!

– Дадено!

КРАЙ

© 1958 Айзък Азимов

Isaac Asimov
Spell My Name with an S [= S as in Zebatinsky], 1958

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1173>]